GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 50.

We Srzodę Dnia 21. Czerwca 1797.

PATENT.

My Franciszek Wtóry, z Bożey Łaski obrany Cesarz Rzymski, po wszystkie czasy Pomnożyciel Rzeszy, Król Niemiecki, Węgierski, Czeski, Gallicyi i Lodomeryi &c. Arcy-Xiąże Austryi, Xiąże Burgundyi i Lotharingii, Wielki Xiążę Toskański &c. &c.

Oycowska pieczołowitość, podług którey prócz innych użytecznych kraiowych urządzeń także obiekta szkół i nauk w Galicyi zachodniey do stopnia dobrego i trwałego doprowadzić gotowi iesteśmy, wymaga ścisłą znaiomość i podniesienie owych dobr oraz kapitałow, z których ogólny stan maiątku bywszego edukacyynego funduszu w tey naszey prowincyi złożony był.

Dla dopięcia teraz zamiaru tego, uznaiemy za rzecz potrzebną, wezwania ninieyszym wszystkich posiadaczow dobr, realności, albo kapitałow do exjezuickiego albo edukacyynego funduszu należących, a żeby się aż do końca sierpnia roku bieżącego przed naszą prokuraturą kamery względem legalności swych possessyy, z wykonania przepisanych kondycyy, i z bespieczeństwa funduszowi danego na przyszłość przynależycie wykazywali; i lubo zupełnie się spodziewamy, że wspomnieni posiadacze w ciągu tegoż peremtorycznego terminu żądane wywody tym pewniey okażą, ile się tu o zafundowanie wspolny pożytek przynoszącego urządzenia traktuie, wszelako maią owi, którzyby, mimo lepsze oczekiwanie, temu nakazowi punktualnego posłuszeństwa nieokazali, utracie realności podpaść i takowa, w przypadku niezameldowania, natychmiast bez sądowniczey procedury skonfiskowana bydź ma; co się zaś tycze kapitałow ma bydź summa ztąd wynikaiąca, wraz z załegłym procentem, bez dalszey autoryzacyi drogą polityczney sekwestracy, albo też w przypadku wymagaiącym, przez przedaż dobra na hypothekę zapisanego, wybrana.

Natomiast rozporządzamy, ażeby ci, którzy się w sposób przepisany zameldują, i przynależycie wylegitymuią, nawet i w tym zdarzeniu, gdyby podług roztrząśnienia naszey kamerprokuratury przy konferowaniu dobr i realności nie legalnym sposobem postąpiono było, albo ieśliby inne iakowe zachodziły nielegalności, albo na ostatek,

gdyby posseſsor kondycye przepisane ściśle niedopełnił, nieinaczey, iak drogą prawa z posseſsyi dobr wyrugowani, i w podobny sposób także kapitały porządnie zameldowane tylko po wprzód nastąpioney sześciey miesięczney awizacyi, w przypadku zaś nie dotrzymania, za pomocą sądowey aſsystencyi skonfiskowane bydź; wszelako kładąc wprzod w obydwóch zdarzniach, iż tam, gdzie potrzebne funduszu brakuie bespieczeństwo, toż przed innemi dostarczone bydź ma: względem czego nasza kamer-prokuratura przynależycie czuwać, i o zabespieczenie funduszu na przeciw wszelkiey stracie, która onemuż aż do nastąpić maiącey sądowniczey decyzyi ciężarem stać się może, w sądzie wniosek uczynić powinna będzie.

Dan w Stołecznym i rezydencyonalnym Mieście naszym Wiedniu dnia 8go Kwietnia 1797. Panowania naszego szostego Roku.

FRANCISZEK.

(L. S.)

Prokop Hrabia Łazanski, Krolestwa Czeskiego Nayw. &c. A A. Kanclerz

Z Rozkazu Naywyższego J. C. K. Mci
Podpisano Franciszek Antoni Edler von Kranzberg.

Z Londynu d. 30. Maia.

Obrady parlamentu.

P. Grey wprowdził proiekt reformy parlamentu i urzędzenia lepiey reprezentacyi ludu w niższey izbie. Przedwszystkiemi rzeczami miał P. Grey zapotrzebne oświadczyć, że konieczność i plan swey reformy nie z samey teoryczney spekulacyi względem istotnych praw człowieka czerpał, ale że to wszystko na doświadczeniu i praktycznych uwagach gruntuie. Jestże niższa izba parlamentu pytał się, aktualnie teraz tym, czym bydź powinna? Trzymasz wykonawczą władzę w obrębach? Masz worek narodu w swoich ręku? Składaż się z samych takich reprezentantow, którzy są strożami praw ludu? Jestże cel, który zawsze przed oczyma mieć powinna, wolność i bezpieczeństwo narodu dopełnia ny? Nie, zamiast baczności, widziemy niedbałość; zamiast ścisłego roztrząsania, ślepe zaufanie; zamiast dozierania ministrow, niewolnicza podległość; zamiast oszczędności, rozrzutność publicznych pieniędzy. Jeżeli dobrowolnie nie odsuniemy naduzyciow, będzie lud przymuszony sam to dzieło przedsięwziąść. Tu przełożył swóy nowy plan do reformy parlamentu, i zaraz oświadczył, iż konstytucya tak iak przed tym z Króla, szlachty i ludu składać się musi. Parlamentowe członki z hrabstw maią bydź od 92 do 113 pomnożone, aby ta liczba stosowała się do ludności, i kazdy dystrykt był przyzwoicie reprezentowany. Nie tylko mieszkańcy którzy stoiące dobra maią, ale nawet dzierzawcy i ci mieszkańcy, ktòrzy domy trzymaią i taxy opłacaia maią mieć głos. Kazdy człowiek, który się rozumem, przez handel i maiątkiem dystengwuie, iakiego kolwiek bądź sposobu życia i stanu ma bydź zdatnym bycia obranym. Dla uniknienia rozwlekłości i niespokoyności wszystkie elekcye maią się w całem kraiu w iednym dniu odprawiać. Parlament nie 7 lat ale 3 tylko ma trwać. Jeszcze raz powtorzył, iz ten tylko iest iedyny sposob do uratowania kraiu. Teraźnieysza niższa izba, rzekł, utraciła ufność

ludu. (Ze wszystkich stron dał się głos słyszeć: cicho, cicho.) I któż może pyta się, tak śmiałem bydź utrzymywać, że teraźnieyszy palament ma lud za sobą? Francya, rzekł, zrobiła rewolucyą, która prawda że wielą krwi skropiona, ale swemi zasadami wolność i zdrowy rozum na cały świat rozściągnie. Irlandyą czeka podobne wstrząśnienie, a ieżeli my nie chcemy podobnego losu doznać, potrzeba zawczasu temu zapobiedz. Nakoniec oświadczył, iż będzie w parlamencie bywał i swoią powinność pełnił, ale nigdy nie przestanie za tym mówić.

P. Erskine popierał tę propozycyą z całą siłą swey wymowy. Parlament, rzekł, który zakupiony bydź może, nie iest iuż więcey głosem, ani reprezentacyą ludu, ale czystem narzędziem korony, dla pochwalenia wszystkich srzodkow administr[acyi]. Tym sposobem powstało systema władzy, którey żaden nieograniczony monarcha w Europie zwiększą mocą nie używa. Duch i cała wartość niższey izby, zasadza się na tym, aby była wiernym obrazem zdania ludu. Ale gdy tylko zawsze adresy podaie, gdy iest spokoyną, kiedy lud z rozpaczą walczy, gdy z ministrami w dobrey zgodzie żyie, któremi lud pogardza, gdy na podziękowania zezwala, tam gdzie lud skarży i na żądanie sprawy nalega, gdy zawsze na uchwalenie nowych pieniędzy pozwala, chociaż lud na wyczerpanie i ucisk się żali, gdy we wszystkich kłótniach między rządem i ludem przeciw ostatniemu się oświadcza, i kary za niespokoyność, bunt nawet mu nakłada, zamiast wniść w przyczyny zkąd to pochodzi; to nie naturalny ale poczwarny stan w naszey konstytucyi. Przymawiał nawet samemu P. Pittowi, i nazywał go autorem wszelkiego nieszczęścia, ponieważ słaba izba zawsze na iego rozkazy pogotowiu stała. W żywości swey tak daleko niebezpieczenstwo Anglii odmalował, że ią z zaburzoną Irlandyą porownał.

P. Pitt mowił obszernie o niebezpieczeństwie rewolucyynych nowości w teraźnieyszym wieku, i chociażby, dodał, reforma parlamentu z innych pobudek potrzebną była, to polityk i senator, musi wprzod dobrze sposoby z celem zważyć, i teraźnieysze drobne złe które chcemy poprawić, zwiększemi, a szkodliwszemi skutkami, któreby ztąd powstać mogły, porownać.

Nakoniec P. Fox miał z całą mocą i żywością swey wymowy 2½ godziny mowę, która wszystkich serca poruszyła i nie wygluzowane wrażenie zostawiła. Ta mowa była całkiem w iego duchu, i po tey mowie zamilkła wyrocznia w wielkiey radzie ludu Brytańskiego, ponieważ on, tak iak oppozycya Irlandzkiego parlamentu nie dawno uczyniła, chce się od publicznych obrad całkiem odsunąć. Okazał konieczność reformy i odpowiedział na wszystkie uczynione zarzuty; zrobił obraz teraźnieyszego smutnego stanu Angielskiego narodu, i dowiodł, iż w teraźnieyszym zepsutem systemacie źli ministrowie nader wiele złego uczynią, a dobrzy nic dobrego nie potrafią zrobić. Przywodził Irlandyą za przykład, iak zaprzeczenie sprawiedliwych żądań, lud do rozpaczy przyprowadzić może, że się rządowi i parlamentowi bronią opiera. Jak bądź nie doskonałą iest demokracya, uczy iednak doświadczenie, że w czasach niebezpieczeństwa iest naylepszym przedmurzem rządu. Pochwalił nowy plan, i za-

)2(

kończył uroczystem oświadczeniem, że się woli na samotność udać i raczey dla siebie żyć, iak daremnie na mowach w parlamencie cz s trawić, gdzie w teraźnieyszym stanie rzeczy nic zrobić nie można. Gdy obwiniony został, że dla tego się iedynie ministrom sprzeciwia, aby w odmianie ministrow sam iaki urząd w ministerium otrzymał, oświadczył razem, że żadnego udziału w nowey administracyi sobie nie życzy; swego urzędu iednak i obowiązkow nie opuści, ieżeli iego rady lub wsparcia potrzeba będzie. — Los propozycyi P. Grey, taki był iaki zawczasu przewidywano: 256 głosami przeciw 91 została reforma parlamentu odrzucona.

Z Londynu d. 2. Czerwca.

Wczoray złożył P. Pitt, przeciwko, któremu nadaremnie oppozycya nastawała do oddalenia go od iego wysokiego urzędu, niższey izbie Krolewskie poselstwo, w którem o nowem wybuchnieniu coraz bardziey wzmagaiącego się buntu na flocie w tych słowach donosi:

" *Jerzy Krol.* Z naywiększem ubolewaniem donosi Król Jmć niższey izbie, że postępek maytków na kilku wniennych okrętach, które teraz w Nore stoią, mimo rozciągnienia na nich wszelkiey łaski K.Jmci która od innych okrętów flotty z wdzięcznością przyiętą została, i mimo proponowanego im często pardonu, ieżeli do swych obowiązków powrocą, w swych gwałtownych i zbrodniczych postępkach rokoszu wciąż trwaią. — Król Jmć wzywa więc wszystkich wiernych poddanych do wspierania go, do przyduszenia tak niebezpiecznych i kary godnych uczynków. J. K. M. rozkazał kopią odezwy, która z tey okazyi wydaną została, izbie przełożyć, i J. K. M. nie wątpi w cale, że parlament żadney okazyi nie opuści do obmyślenia śrzodków do utrzymania publicznego bezpieczeństwa w teraźnieyszych krytycznych okolicznościach, i J. K. M. zaleca szczegulniey parlamentowi do zaradzenia skutecznie i ukarania wszystkich zdradzieckich proiektów, przez co rozruch i rozkosz w służbie J. K. Mci wzniecony bydź może, usiłuiąc iaką gdzie część Królewskiey siły morskiey albo lądowey, od iey powinności, wierności, przysięgi, posłuszeństwa i karności odwieść, które dla dobra i bezpieczeństwa W. Brytanii tak są ważnemi. „

Odezwa Królewska iest takowa:

" Gdy nam przełożone zostało, że mimo w imieniu naszem przez kommissarzy od admiralicyi uczynioney deklaracyi, o naszych nayłaskawszych zamiarach, pomnożenia żołdu maytkom i żołnierzom morskim, co potym przez aktualny akt parlamentowy potwierdzone zostało, i mimo uczynionego im przez naszego wiernego i wielce nam miłego kuzyna i konsyliarza Richarda hrabiego Howe, admirała naszey flotty, oświadczenia naszego zamiaru, przebaczenia im wszystkich popełnionych od nich wykroczeń, który to pardon odezwą naszą dnia 11 maia potwierdzony został, i mimo uczuciów obowiązków i wdzięczności, z iaką maytkowie i żołnierze innych eskader takowe przebaczenie przyięły, maytkowie kilku naszych okrętów przy Nore, nie tylko, że po naszey nayłaskawszey deklaracyi, róznych się czynow nieposłuszeństwa i rokoszu dopuścili, ale nawet stali się winni zbrodni przeciw narodowi, daiąc ognia do niektórych naszych okrętow, żeby im się

poddały; ba nie tylko grozili, ale aktualnie idące do portu Londyńskiego kupieckie okręty zatrzymali, a nawet strachem od powierzonego zlecenia, które od nas miały, dwie fregaty odwiedli: Uznaliśmy więc za potrzebne ostrzeżenia wszystkich naszych maytków i żołnierzy morskich od podobnych występków i iak dla Brytańskiey siły morskiey i dobra kraiu tak dla ich własnego bezpieczeństwa, nieszczęśliwych ztąd skutków, i w kładamy tu na nich obowiązek, aby od ogłoszenia ninieyszey naszey królewskiey deklaracyi do pełnienia swych obowiązków powrocili, iak inni maytkowie w Portsmut, Plimut i innych mieyscach uczynili. „

" Gdy będąc zapewnieni, że większa część maytków na okrętach przy Nore, tak złośliwemi czynami się brzydzi i pragnie do swych obowiązków nazad wrócić; rozciągamy zatym nasz nayłaskawszy pardon, na tych wszystkich, ktorzy po odebraniu tey naszey królewskiey deklaracyi do porządnego pełnienia swych obowiązków iuż powrócili, albo powrócić chcą, i umacniamy tu naszych admiralicyi kommissarzy, lub 3 z nich, wszystkim takowym maytkom, ktorzy się podobnych wykroczeń stali winnemi, ale do obowiązkow swoich wrócili, albo się wrocą, na mocy tey deklaracyi, aby im offiarowali, obiecali i udzielili nasz nayłaskawszy pardon. I my deklaruiemy tu ieszcze, iż wszyscy takowi maytkowie i żołnierze morscy, którym nasi kommissarze admiralicyi pardon obiecali i pod wyższemi warunkami go otrzymali, od wszelkiego więzienia i innych kar, na które sobie przez zaniedbanie swych powinności albo rokosz zasłużyli, wolni są; deklaruiemy iednak przytym, że wszyscy ci, którzy dobrotliwości tego pardonu nie użyią, odtąd podług wielkości ich występku wszystkim tym karom podlegaią, iakie w artykułach woyskowych i ustawach są przepisane. „ Dane w naszem pałacu w St. James d. 27 maia 1797 roku 37 naszego panowania.

Z rozkazu Królewskiego.

Podpisano *Portland.*

Gdy obydwa te papiery przeczytane zostały, oświadczył P. Pitt, że ostatni rozruch, tak straszny, zbrodniczy i zaraźliwy był, iże niebezpieczeństwa, któremi grozi, tak są okropne, iż proponowane w Krolewskim poselstwie ostre śrzodki koniecznemi są i potrzeba żeby się w krótce nad niemi zastanowić. Wyższa izba będzie się iuż o tym naradzać.

Burza, która się dotąd nad Aglią skupiła, zdaie się co raz bardziey zbliżać do swego kresu i przychodzić do stopnia wybuchnienia.— Lecz może że ieszcze przez prędki pokoy i dobre śrzodki rozpruszoną zostanie.

Żądania zbuntowaney eskadry w Shernes są następuiące: 1) Każda Portsmutskicy flocie pozwolona łaska, ma się na maytkow przy Nore i przyległych okolicach rościągać. 2) Każdy maytek, gdy okręt do portu zawinie, ma mieć wolność wysiędzienia na ląd i odwiedzenia swey familii (iednak tylko w pewney liczbie i na oznaczony czas, aby okręt zawsze był ludem opatrzony) 3) Przy odpłynieniu okrętu, aby każdemu maytkowi iego żołd, aż do 6 miesięczney zaległości, podług starey reguły był wypłacony. 4) Aby żaden officyer, który raz był oddalony, bez ze-

zwolenia maytkow nazad do służby nie był przyięty. 5) Aby zrekrutowani maytkowie, którzy ieszcze regularnego żołdu nie bierą na dwa miesiące przodem pieniądze dostali, dla sprawienia sobie potrzebnych rzeczy. 6) Aby maytkowie, którzy służbę na flocie porzucą nie byli chwytani iako dezerterowie, ale za niewinnych uznani. 7) Równy podział pryzowych pieniędzy między wszystkich maytkow. 8) Rewizya woyskowych artykułow, i wiele aby z nich zupełnie wymazanych było, a reszta zelżonych, aby strach i wstręt do Krolewskiey służby oddalić, który wielą ochoty do służby odbiera. Kommifsya z delegatow całey flotty na woiennym okręcie Sandwich, zgodziła się i uchwaliła iednomyślnie, że poty od tych pretensyy i zleceń nie odstąpi, poki ich kommifsarze admiralicyi nie zaratyfikuią. Dane na okręcie Sandwich przez delegatow flotty d. 20 maia 1797.

Kommifsarze, którzy na niektóre pretensye iak daleko się z ostatnim aktem parlamentu zgadzały, zezwolili, a inne odrzucili, odebrali następuiącą odpowiedź, co w dzieiach Angielskiey marynarki nie słychaną iest rzeczą, i właśnie ducha teraźnieyszego wieku okazuie:

Do Kommifsarzy admiralicyi.

Mam rozkaz imieniem delegatow całey flotty, którzy na radzie woiennego okrętu zgromadzeni byli, donieść JJ. WW. Panom, że wasz list przez admirała Buckner odebrali, z ktòrego wyczytali że iest waszem zamiarem przybydź do Shernes. To zostało wszystkim na kotwicach stoiącym okrętom oznaymione, i zaszła na to rezolucya, taka: że do żadney ugody nie przystąpią, pòki do Nore nie przybędziecie i wszystkie nasze skargi nie ułatwicie. Na okręcie Sandwich d. 25 maia 1797.

Podpisano *Richard Parker*, prezydent.

Z rozkazu kommifsyi delegatow całey flotty.

Po tey deklaracyi stanęły okręty nieiako w porządku do bitwy, aby w stanie obrony były, gdyby przypadkiem od większey siły znienacka napadnione zostały. Fregatta Fiorenzo, która była przeznaczona do odwiezienia Xcia Wirtemberskiego z iego żoną do Niemiec, upatrzyła sobie czas, gdy wszystkie okręty obiadowały, podniosła kotwicę i mimo strzelanie na nią szczęśliwie uszła. Ton, który delegaci przybieraią, iest zupełnie głosem dawnych jakobinow. Teraz są zupełnie od stałego lądu oderznięci, i niedostatek świeżey wody, przymusi ich w czasie albo do nawrócenia się, albo co uchoway Boże do oddalenia się z flotą. Gdy gwałtownym wylądowaniem grozili, osadzono brzegi mocnemi garnizonami, a w Shernes gdzie się naywięcey familiy schroniło, i Gravesand są piece z rozpalonemi kulami do strzelania do nich pogotowiu, gdyby co przedsiębrać chcieli. Jednak mamy ieszcze zawsze nadzieię, że przydzie w dobroci z niemi do zgody.

Obydwa delegaci Parker, który się sam delegatem napisał, i Grey są tędzy jakobini. Domyślaią się, że są przekupieni i z przeciwnie myślącym korresponduiącym w Londynie towarzystwem w związku stoią. Zatrzymywanie przez nich kupieckich okrętow ztąd poszło, że im zakazano z lądu dostawiania na potym żywności, dla przymuszenia ich z głodu do

poddania się. Te zdarzenia nie tylko tameyszych nad brzeżnych mieszkańcow, ale cały kray trwogą napełniaią.

W Plimut odkryto przed kilką dniami między maytkami i żołnierzami morskiemi spisek, któryby był mogł bydź bardzo niebezpieczny gdyby był wybuchnął. Umówiono się do napadnienia Barrakow i uwolnienia siedzącego tam iednego ich delegata: z 150 maytkow przeciągnęło na swoią stronę żołnierzy morskich, tylko że im officyerowie niespodzianie broń kazali odebrać

Do Króla zawsze ieszcze przychodzą adreſsy o oddalenie ministrow i o zawarcie prędkiego pokoiu.

Przeznaczone 80,000. f. szterl: na wyprawę dla krolewny, będą iak się dowiaduiemy od niektórych pełnomocnikow w tuteyszym banku umieszczone. P. Bethmann iest agentem krolewney i bankierem mianowany.

Zasłużony admirał Howe dostanie wakuiącą niebieską wstązkę margrabiego Bath. — P. Wilberforce sławny obrońca murzynow ożenił się niedawno w Bath z Panią Spooner Warwichshire.

Z Londynu tegoż dnia.

Ostatnie wiadomości o będącey w insurrekcyi flocie są ieszcze smutne. Następuiący list więcey o niey donosi.

List z Shernes d. 1. Czerwca.

" Przy Nore stoi teraz oprocz fregat 11 liniowych okrętow, a ze wszystkim 24 żaglow; ale maytkowie oczekuią co godzinę więcey okrętow. Grożą odprowadzeniem ztąd okrętow, ieżeli wszystko podług ich życzenia nie poydzie, i zatopią te okręty, które nie są w gotowości do wyyścia na morze. Częśc flotty admirała Duncan, która do Jarmut nazat powrociła, złączyła się z zbuntowanemi okrętami przy Nore. Tuteyszy garnizon składa się z 5000 ludzi i iest nie naylepszym duchem: iednym słowem mimo różnych namów woysko się bardzo dobrze trzyma. Z Buntowana flotta w tuteyszych okolicach, ma bydź na 6 miesięcy w żywność opatrzona, i 6000 ludzi ma na okrętach. Trzecia część maytkow nie ma sprzyiać buntownikom, ale musi z innemi trzymać; wiele zbuntowanych maytków, którzy na ląd wysiedli zostali aresztowani. Buntownicy usiłowali wszystkie armatne szalupy uprowadzić, ale im się nie udało. W naszych okolicach i po innych brzegach wiele bateryy sypią. Na wszystkich okrętach w Nore powiewa teraz czerwona bandera. Na fregacie Fiorenzo, na którą buntownicy strzelali, ma bydź trzech ludzi zabitych ,,

Wczoray przybyli kommiſsyrz Hartwell i sekretarz Stow, i sekretarz admirała Buckner do admiralicyi z depeszami z Shernes. Przyniesli wypadki z nowych negocyacyy z delegowanemi zbuntowaney flotty: oni żądaią między innym aby żołd maytkom na 2 miesiące przodem był wypiacony, aby 5 aresztowanych delegatow uwolniono &c. Po odprawioney gabinetowey radzie, wysłano P. Stow do Shernes nazad, gdzie się ieszcze na nic nieugodzono. Rząd umyślił na nic więcey maytkom nie pozwalać, poniewaz przez to tylko swoie nie słuszne pretensye pomnażaią. W przypadku potrzeby, podobno rząd do nadzwyczaynych srzodkow przystąpi i przeciw zbuntowaney flocie inne woienne okręty wyśle. Miały iuż nawet w tey mierze wyyść rozkazy do Portsmut &c. i do admirała Duncan, który ieszcze z wierną czę-

ścią flotty na morzu był, ale niebo day żeby tych ostatnich sposobów nie potrzeba było użyć.

Wczoray wyszła iuż Królewska odezwa, którą wszystkim admirałem, jenerałem i innym wszystkim lądowem i morskim officyerem, sędziom pokoiu &c. zaleca, aby bunty maytkow mocą broni uśmierzali, a pomocnikow ich i doradzcow do sądu oddawali. Nakazuie także w niey, aby żaden człowiek pod surową karą buntownikow nie wspomagał, ani ich w kary godnych ich zamiarach nie utwierdzał.

Podług ostatnich wiadomości i na okrętach w Portsmut znowu nie naylepsze posłuszeństwo panuie. Wczoray rozkazano 4 liniowym okrętom do Dünen poyść ale Cesar nię chciał odpłynąć, poki zupełnie nowy podział pryzowych pieniędzy nie będzie ułożony.

Flotta admirała Bridport pływa wciąż po morzu i to w okolicach Brestu, dla przywitania Francuzkiey flotty, ieżeliby wyszła. Na wspomnioney flocie i na flocie admirała Jervis, który podług swoiey depeszy był zdrow, panuie ciągła spokoyność. Mówią tu, że Hollenderska flotta w krotce z wielu wylądownemi woyskami na morze wyydzie.

Lord Bedford i Chedworth zanieśli mocną protestacyą do protokołu wyższey izby przeciw odrzuceniu ostatniey mocyi względem oddalenia ministrow. Pierwszy miał prywatną audyencyą u Króla.

Do Dublina przybyło ieszcze 3 regimenta z Jersey i Guernsey. W wielu okolicach Irlandyi odkryto kowali co piki robili, i wielu takowych rzemieślnikow aresztowano, daiąc im dla widoku piki w rękę. Zabrano także kilka żołnierskich mundurow, na których guziki były z harfami i napisem: *Belfastru ne olowe gwardye.* Oprocz tego znaleziono woyskowe sprzęty, na których obalona korona, z 3 drzewami wolnosci po bokach wymalowana była. Wszystkie te znaki buntu zostały publicznie spalone: 15 szefow ziednoczonych Irlandczykow zostało przy Belfast z korrespondencyą do Paryża złapanych, gdzie się iuż deputowani Irlandscy znayduią. Przy Cork stoi teraz 20,000 zaufanego żołnierza.

Dzisieysza gazeta mieści w sobie wiadomość, że Królewska szaluga the Fury z depeszami od admirała Harvey z zachodnich Indyy do Spithed przybyła, że Angielska flotta Porto Rico opanowała i w tamteyszym porcie St. Juan 5 Hiszpańskich woiennych okrętow znalazła. Inna wieczorna gazeta donosi przeciwnie, że Angielska flotta twierdzę St. Juan na Porto Rico attakowała, ale musiała zoczem nazad odstąpić. Ponieważ dwor ieszcze nic o tym nie oznaymił, potrzeba więc dalszych wiadomości oczekiwać.

Jenerał Kościuszko przybył iuż do Londynu i stoi w hotelu Madame Sahtonnier. Ministeryalne pisma mowią, że ministerium nie dopuści, aby Kościuszko dłużey w naszem kraiu bawił, iak koniecznie do iego przeiazdu potrzeba.

Lordowie admiralicyi nic nie wskurawszy powrocili nazad z Shernes, i wiadomość iakoby tamteysze rozruchy zupełnie zaspokoione były nie potwierdziła się.

Tu w Londynie 20,000 młodzieży ofiarowało się, w przypadku rozruchow czynienia woyskowey służby.

Papiery stały wczoray 47 ¾ za sto, dziś 48.

DODATEK

DO Nru. 50.

GAZETY KRAKOWSKIEY

We Srzodę Dnia 21. Czerwca 1797.

Z Paryża d 1 Czerwca.

Dnia 27 maia Baboeuf i Darthe o godzinie 6 zrana zostali w Vendome guilotyną exekwowani. Ostatni wszedł naypierwey na rusztowanie, i nim stracony został wołał: Niech żyie rzeczpospolita! Niech żyie wolność! Niech żyie rowność. Baboeuf, umierał z wielką odwagą i oboiętnością. " Chciał ieszcze, mowi dziennik *wolnych ludzi*," z swoią żoną i dziećmi mowić, ale nie pozwolono. Zostawia ich w ubostwie i los ich policił patryotom.,,

Turecki poseł, którego się tu w krótce spodziewaią, będzie mieszkał w pałacu niegdyś Xżny Monaco. Umie dobrze po Francuzku i Telemaka na Turecki ięzyk przełożył. Podarunki, które naszemu rządowi wiezie, są piękne konie i materye.

Po tuteyszych ulicach poprzybiiano kartki, że meble zbiegłego Lafayet będą przez licytacyą sprzedane. Ale Lafayet, mowią tuteysze pisma, nie należy do emigrantow.

W rewolucyyney scenie, która d. 22 maia w Genui zaszła, i gdzie 12,000 robotnikow uwolniło wszystkich więźniow, 4 szlachty, iak tuteysze pisma przywodzą, utraciło życie. Francuzki kuryer, który z miasta wyieżdzał, był od 200 żołnierzy eskortowany. Głowy 4 zabitych szlachty, czyli senatorow noszono na pikach. Nasz minister Faypoult wydał tam zaraz odezwę, w którey znayduiących się w Genui Francuzow napomina aby się do tamteyszych rozruchow niemięszali. Robotnicy, którzy ten rozruch zrobili, są po większey części kurzacy węgli, którzy ieszcze są okropnieysi, iak w Neapolu drągarze, pod nazwiskiem Lazaroni. Wszystkich galerowych więźniow także uwolniono i kilka domow zrabowano. Jak słychać dyrektoryat, miał zaraz kuryera z instrukcyami do jenerała Buonaparte wyprawić, iak sobie ma względem zdarzeń w Genui postąpić. Tym czasem przybiega drugi kuryer z Genui, że tam spokoyność przywrócona została, i że rząd pierwszych herszow rozruchu aresztować kazał.

Wiadomość o śmierci papieża, nie potwierdziła się żadnem urzędownym doniesieniem.

Dyrektoryat zniosł rezolucyą względem Belgickich Xży, aby czynili deklaracyą podległości ustawom rzeczypospolitey, iako teraz nie potrzebną.

P. Cabarrus ieden z mianowanych Hiszpańskich ministrow na kongreſs pokoiu przybył do Paryża.

Minister marynarki Truguet usprawiedliwił się w liście do dyrektoryatu, z uczynionego mu zarzutu, względem zrobionego kontraktu z kompanią Gaillard.

Dyrektoryat uwiadomił radę 500, że do przesadzonych intrat z poczty 40 mill: nie dostaie, i że poczta listowa tylko 5 mill: nad expens donosi.

Z *Hagi d.* 6. *Czerwca.*

Dziś mamy tu tę ważną nowinę, że wyprawa, którą tu uzbraiaią, ma wielkie przeznaczenie do odzyskania *przylądku dobrey nadziei* i reszty utraconych w schodnich Indyach posiadłości, które to przedsięwzięcie dzielnie od Francuzkiey rzeczypospolitey wspierane bydź ma. Z naywiększą gorliwością około uzbroienia tey wyprawy pracuią, i potrzebne do niey transportowe okręty będą przygotowane.

Mowią, iż nasz nowy do Paryża przeznaczony poseł obywatel Vos van Steenwyk, będzie miał ambaſsadorską pensyą 100 zł. na dzień.

Na żołdzie naszey rzeczypospolitey stoiące Francuzkie woyska, które nad Renem &c. były, iuż do Geldryi, Fryzlandyi, Oberyſsel &c. nazad powrociły. Liczba ich z 25,000 będzie do 18,000 zmnieyszona.

Z *Medyolanu d.* 30. *Maia.*

Znowu wczoray poszły ztąd woyska Francuzkie do Genui. Raporta pod dniem 27 donoszą ztamtąd, że wszędzie liczne stoią warty dla przeszkodzenia nowey insurrekcyi. Żeby lud uiąć, rozdaią darmo na celnieyszych rynkach chleb i wino, i każdego skargi słuchaią. Port zawsze iest zamknięty, i liczne aresztowania nie ustaią. Dnia 16 przybiegł tu umyślny od Buonaparte do rządu. Buonaparte zalecil ieneralney administracyi złączyć się z kommiſsyą konstytucyyną i woyskową dla urządzenia federacyi wszystkich gwardyy narodowych i woyska na żołdzie rzeczypospolitey Cyspadeńskiey zostaiącego. Ogłoszono także odezwę tego ienerała do gwardyi Cyspadeńskich z głowney kwatery Montebello 26 maia, która zamyka zachęcenia obywatelów, i niektóre zalecenia względem organizacyi.

Członkami dyrektoryatu wykonawczego nowey rzeczypospolitey Transalpińskiey są obywatele Guestawilani i Magnani z Bononii; Serbelloni z Medyolanu i Rieci z Modeny. Te szłonki iuż są czynnemi, i pierwszy podpisuie mandaty iako prezydent.

Wszyscy maytkowie Francuzcy i Korsykańscy którzy się w Liwornie i innych mieyscach znayduią, muszą się stawić w Wenecyi dla uekwipowania Weneckich okrętow, których Francuzi na swoię potrzebę użyli. Rachuią tam 32 liniowych okrętow, 26 fregat i wiele małych statkow. D. 25 maia w wysokości Genui widziano wiele Francuzkich woiennych okrętow.

Z Ankony donoszą d. 16 maia: Nasza municypalność dekretowała: 1 Nowa deputacya wysłana będzie do Buonaperte. 2 Zniesienie wszelkich tytułów, i co z niemi ma związek. 3 Organizacya gwardyi narodowey. W tych dniach puszczono wieść

że iakiś oddział woyska Papiezkiego mierzy ku Ankonie dla wzięcia iey w posessyą; w momencie patryoci chwycili zabroń i wyszli w liczbie 4000 przeciw tym woyskiem, aby ich nie dopuścić, niech kosztuie co chce, aż do miasta.

Spodziewaią się, że to miasto w krotce będzie ogłoszone za wolne. Do naszego portu weszło sześć okrętow Francuzkich, a ośm ionych pokazało się niedaleko.

Od granic Włoskich d. 31. Maia.

Listy z Rzymu pod d. 20 donoszą, że Papież bardzo iest chory, i boią się o iego życie. Mówią iuż że Konclawe było w nowym kościele dla oszczędzenia kosztu. Kardynali także podzieleni są na dwie partye: naymłodsi chcieliby wynieść na stolicę Papiezką kardynała Mathei, a drudzy kardynała Chiaramente. Minister Wenecki zbiera się do opuszczenia Rzymu.

Podług skarbowego bilansu państw Papiezkich długi wynoszą 128 mill. 800,000 szkudow; wydatki roczne 4 mill. 160,000 szkudow, a dochody 1 mill. 500,000 szkudow, nie rachuiąc Bononii, Ferrary i Romanii ustąpionych Francyi. Więc deficit roczny iest 2 mill. 600 tysięcy szkudow Podług listu z Nawary d. 24 woyska Sardyńskie w dłuz Tecina rozłożone, wynoszą 10,893 to iest: 1500 iazdy, 1500 strzelcow, 650 kanonierow, reszta piechoty; płaca officyerow iest powiększona iak w stanie woyny, ale ta płaca sześciu miesiącami po żniey dochodzi.

Pod czas rozruchu w Genui, drzewo wolności trzy razy było postawione i trzy razy obalone. Rząd wysławszy deputacyą 8 szlachty i trzech z miasta do ministra Francuzkiego Faypoult; ten wdał się w sprawę i wiele się przyłożył do przywrócenia spokoyności. Senat w odezwie swoiey przypomina mieszkańcom, że zbawienie Genui zależy od przyiaźni z rzecząpospolitą Francuzką. Mówią teraz, że woyska, które do Genui weszły maią zamiar reformować rząd i wprowadzić ludowładztwo.

Z Werony d. 21. Maia.

Nasza municypalność wydała w tych dniach wiele odezw, które zamykaią w sobie: Zalecono oddać wszystkie konie do armii, wyiąwszy które do roboty są potrzebne kto uchybi tey rekwizycyi, zapłaci, 200 cekinow za konia. Nałożone kontrybucyą 3 mill. 600 tysięcy liw. dla woysk Francuzkich, ieźli Werona chce uniknąć rabunkow. Tym celem otworzono pożyczkę na dochody miasta i srebra kościelne na 4 procenta. W drugiey odezwie nakazano przymuszoną pożyczkę 2 mill. 400 tysięcy, i wzięto w rekwizycyą wszystkie srebra kościelne. Kommissya skarbowa procz tego puściła w cyrkulacyą mandaty na osoby maiętne, którzy pod exekucyą woyskową muszą oddać do skarbu połowę swey intraty. Ta rekwizycya iuż przychodzi do skutku tak w srebrach iako i pieniądzach. Nakoniec Trybunały organizuią po dawnemu, i niektore czynią odmiany.

Z Madrytu d. 16. Maia.

Zawsze w iedney iesteśmy niespokoyności względem woyny przeciw Portugalii, a marynarka nasza i handel ustawiczne ponoszą straty, przez pryzy, które Anglicy czynią. To nakłoniło naszego monarchę do zrobienia nieiakiego ulżenia swemu ludowi; wydano bowiem dekret Krolewski adressowany do ministra skarbowego don Pedro Varela, który mówi że J.K.M, uwalnia swych wazelow od opłaty *de lonzas i medies anna-*

tas nie tylko w Europie, ale w Ameryce i na wyspach.

Od kilku dni rozchodzi się wiadomość, że w Kartaginie, Alicante i Malaga rozpisuią kwatery dla 30,000 woyska Francuzkiego, które z Włoch ma tam do oblężenia Gibraltaru przybydź. To zaś iest pewna, że w naszych stronach ustawicznie przechodzą woyska, które ciągną ku S. Rochowi.

DONIESIENIA.

Z Strony C. K. pełnomocney Zadworney Kommissyi Galicyi zachodniey. Termin dla wierzycielow Jana Gregera ustanowiony iest na dzień 4. lipca r. b.

Podług kommunikacyi z strony K. Węgierskiey Statthalteryi tutay uczynioney, wypisany i ustanowiony został termin konkursowy dla wierzycielow Jana Chrzciciela Gregera, obywatela i kupca miasta K. wolnego Trenczyna, przez tamteyszy magistrat, na dzień 4 lipca roku bieżącego.

Co się więc każdemu komu na tym zależy, ninieyszym ku potrzebney podaie wiadomości. Dan w Krakowie dnia 10 czerwca 1797.

Jan hrabia de Wagensperg.

Z strony C. K. pełnomocney zadworney Kommissyi Galicyi zachodniey. Entrepryza Teatru w Krakowie iest nie obsadzona.

Gdy entrepryza teatru w mieście stołecznym Krakowie, ktorey także i prawo dozwolone iest dawania exclusive bale maskowane w ciągu karnawału to iest zapustow, nie zaięta i otwarta iest; podaie się przeto tym koncem ku powszechney wiadomości, ażeby się ci, ktorzy tę entrepryzę otrzymać zamyślaią, i z obowiązać się chcą, publiczność tuteyszą dobremi Niemieckiemi komedyami i operami, może bydź i balletami zabawiać, naydaley w ciągu 6 tygodni w C. K. Dyrekcyi Policyi meldowali, tamże potrzebną względem tego informacyą powzięli, oraz przynależyte dowody złożyli, iako że do uskutecznienia takowey entrepryzy potrzebny posiadaią maiątek. W Krakowie dnia 9. Czerwca 1797.

Karol baron de Gallenfels.

Z strony C. Kro. pełnomocney Zadworney Kommissyi Galicyi zachodniey. Dla sukcessorow i wierzycielow Antoniego Fischera ustanowiony iest termin schadzki na dzień 4 lipca.

Stosownie do przypomnienia K. Węgierskiey Statthalteryi de dato 18 aprila a. c. ustanowiony i rozpisany iest termin schadzki w mieście Libinie na dzień 4 lipca tak dla testamentem postanowionych sukcessorow z marłego w Kim wolnym mieście Zeben (Libinium) w Szarowskim komitacie Antoniego Fischera, iako to sukcessorow Jana Jerzego Fischera bywszego inspektora dobr hrabiow Stahrenbergow w Nagy Orosch, Magdaleny Fischerowey z domu Bukorszki, i Klary z Fischerow żony Maxymiliana Magly mieszkaiących w Nikolsburgu w Morawie, iako też dla wszystkich owych wierzycielow, ktorzykolwiek pretensye iakie do maiątku pozostałego po rzeczonym Antonim Fischerze mieć rozumieią.

Co się ninieyszym wszystkim tym, ktorym na tym zależy, w tym celu do wiadomości podaie, ażeby się z pretensyami swemi w mieyscu i dniu wyżey oznaczonym w raz z okazaniem dowodow przynależytych bądź osobiście bądź też przez dostatecznie na to umocowanych stawili i meldowali. W Krakowie d. 26 maia 1797.

Franciszek de Koflern.

Na Stradomiu w Kamienicy pod Nrem 19 przeciwko Kościoła XX. Missyonarzy, znayduią się dwa poiazdy nową Angielską robotą z kuframi, tłomakami &c. do przedania, ktoby sobie życzył takowych nabycia, ma się w teyże kamienicy u zawiadowcy zapytać.

JP. Jozef Vascellini profsor botaniki w Neapolu, po wielu iuż kraiach sławny w sztuce leczenia ruptur, niedawno z Wiednia, gdzie za naywyższym pozwoleniem i potwierdzeniem inclite facultatis medicæ dwa roki bawiąc podług gruntowych świadectw bardzo wiele szczęśliwie uleczył. Także we Lwowie przez rok szczęśliwą kuracyą tak męszczyzn ioko i białychgłow swoia potwierdził umieiętność; ofiaruie więc tu w Krakowie zostaiącym w tey chorobie pomoc swoią, i poda skuteczne środki swoie z doskonałą informacyą, aby ich i w iego niebytności używać można było. Oprocz tego dostanie u niego rożnych Angielskich bandażow do ruptur, tak dla płci męzkiey iako dla płci żeńskiey.

Można iego każdego dnia z rana od 9 do 12, a po południu od 3 do 6 godziny w stancyi zastać, ktora kamienicy JP. Elznera na ulicy szerokiey pod Nrem: 79 na pierwszym piętrze iest.

W Kamienicy pod Nrem: 550 na Floryańskiey ulicy znayduie się wygodna, mocna i piękna z wyzłoconemi drągami, obręczami &c. z emaliami po bokach karyolka na przeday. Ktoby iey sobie życzył, może ią każdego czasu widzieć i tam się o cenie iey dowie.